

توزيع فضایی مطلوب کاربری اراضی شهری، ذخیره انرژی، کاهش آلودگیهای محیطی و توسعه پایدار (نمونه شهر مشهد)

دکتر محمد رحیم رهمنا
استادیار گروه جغرافیای دانشگاه فردوسی مشهد
عضو شورای اسلامی شهر مشهد

یکی از اهداف علوم مرتبط به شهر اعم از برنامه‌ریزی، طراحی، معماری و مدیریت شهری نظم بخشی به مکان‌گزینی و استقرار فضایی مطلوب جمعیت و فعالیتها یا توزیع مناسب کاربری اراضی شهری است. که در نتیجه آن تولید سفرهای غیر ضروری به حداقل ممکن کاهش یافته و باعث کاهش مصرف انرژی، صرفه‌جوییهای اقتصادی و اجتماعی و کاهش آلودگیهای زیست محیطی می‌گردد و در نهایت رفاه و آسایش را برای شهروندان به منظور دست‌یابی به توسعه پایدار تأمین می‌نماید. چه عاملی باعث بی‌نظمی در استقرار فعالیتها و تولید سفرهای ناخواسته و اتلاف انرژی و افزایش آلودگیهای زیست محیطی در شهر می‌گردد؟ در این تحقیق ابتدا علل بی‌نظمی در کاربری اراضی شهری به صورت نمونه‌ای در شهر مشهد، دومین کلانشهر ایران با ارایه یک مدل نظری تحلیل شده است متغیرهای وجود منابع انرژی ارزان، ضعف دیدگاه زیست محیطی، عدم یکپارچگی مدیریت شهری، ضعف قوانین و مقررات شهری، وابستگی درآمدهای شهرداریها به ساخت و ساز و فروش تراکم ارتفاعی شهری به عنوان علل عدم گسترش افقی شهر بررسی شده‌اند. تغییر سیاست در زمینه تأمین درآمدی شهرداریها از ساخت و ساز به وضع مالیاتها، یکپارچگی مدیریت شهری، تقویت دیدگاه زیست محیطی و ترویج ایده شهر فشرده (متراکم) از عوامل عدم کاهش سفرهای ناخواسته و جلوگیری از اتلاف منابع و صرفه‌جوییهای اقتصادی و در نهایت حرکت به سوی توسعه پایدار ذکر شده‌اند.